

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 5Cdo/1239/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1511209080
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Helena Haukvitzová
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1511209080.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu F.E., bytom K., zastúpený Mgr. Gordanou Dlhou, advokátkou, so sídlom Kocelova 9, Bratislava, proti žalovanej Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s., so sídlom Panónska cesta 2, Bratislava - mestská časť Petržalka, IČO: 35 937 874, o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 43 C 161/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. apríla 2015 sp. zn. 8 Co 538/2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 21. apríla 2015 sp. zn. 8 Co 538/2014 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom zo 17. marca 2014 č. k. 43 C 161/2011-212 (v poradí druhým) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti výpovede zo dňa 21. októbra 2010 podľa § 63 ods. 1 písm. d/ bod 2 zákona č. 311/2001 Z.z. (ďalej len „Zákonník práce“), tiež určenia, že pracovný pomer trvá a náhrady mzdy za obdobie od 17. decembra 2010 do 30. júna 2012 v sume 47 544,49 € brutto a za každý ďalší mesiac v sume 3 088,95 € brutto až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, spolu s 9 % úrokom z omeškania ročne od 17. decembra 2010 až do zaplatenia. Rozhodol tak po doplnení dokazovania a v zmysle právneho názoru odvolacieho súdu uvedeného v uznesení Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Co 381/2012 zo dňa 30. apríla 2013, ktorým zrušil v poradí prvý rozsudok súdu prvého stupňa zo dňa 18. júna 2012 č. k. 43 C 161/2011-123 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd sa už v predmetnom rozhodnutí stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že žalobca odvolaním z funkcie riaditeľa krajskej pobočky prestal spĺňať požiadavky uvedené v ustanovení § 42 ods. 2 Zákonníka práce, čím žalovanej vznikol dôvod na rozviazanie pracovného pomeru so žalobcom výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. d/ bod 2 Zákonníka práce, keď aj podľa názoru odvolacieho súdu výpovedným dôvodom v zmysle týchto ustanovení je skutočnosť, že zamestnanec prestal spĺňať požiadavky, ktorými sú v zmysle § 42 ods. 2 Zákonníka práce voľba alebo vymenovanie ako predpoklad vykonávania funkcie. Odvolací súd však posúdil ako predčasný záver súdu prvého stupňa, že žalovaná preukázala, že v čase dania výpovede žalobcovi nemala iné voľné pracovné miesto a na tieto okolnosti uložil súdu prvého stupňa doplniť dokazovanie. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že dňa 13. októbra 2010 žalovaná osobne doručila žalobcovi písomné odvolanie z funkcie riaditeľa krajskej pobočky VŠZP a.s. v Bratislave a písomné podanie označené ako „Ponuka inej vhodnej práce“, ktorých prevzatie odmietol podpísať. V uvedenom podaní žalovaná žalobcovi oznámila, že generálny riaditeľ ho dňa 13. októbra 2010 odvolal z funkcie riaditeľa krajskej pobočky VŠZP Bratislava, čím prestal spĺňať predpoklady na výkon dohodnutej práce podľa § 42 ods. 2 Zákonníka práce. Keďže žalovaná nemala žiadne voľné pracovné miesto, či už na dobu neurčitú alebo určitú v mieste, ktoré bolo dohodnuté podľa pracovnej zmluvy ako miesto výkonu práce, nemohla dať ani ponuku inej vhodnej práce a z uvedených dôvodov bolo skončenie pracovného pomeru riešené výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. d/ bod 2 Zákonníka práce. Vykonaným dokazovaním bolo ďalej preukázané, že skončenie pracovného pomeru výpoveďou zo dňa 21. októbra 2010 žalobca

prevzal dňa 8. novembra 2010, pričom mu bolo zároveň oznámené, že podnikový výbor OZ PPaP pri VŠZP, a.s. toto prerokoval v súlade s § 74 Zákonníka práce dňa 20. októbra 2010, výpovedná doba bola v súlade s § 62 Zákonníka práce 3 mesiace a začala plynúť od 1. dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po doručení výpovede (1. decembra 2010) a skončila sa uplynutím posledného dňa príslušného kalendárneho mesiaca, t. j. 28. februára 2011. Žalobca písomným podaním zo dňa 17. decembra 2010 oznámil žalovanej, že výpoveď považuje za nezákonnú a dôvod v nej uvedený za právne nepodložený a účelový a uviedol, že trvá na ďalšom zamestnávaní a požiadal o zaradenie na pracovné miesto uvoľnené od 1. januára 2011 po odchode F. V., žalovaná mu však následne oznámila, že pracovné miesto po F. bolo obsadené iným zamestnancom a na skončení pracovného pomeru výpoveďou trvá. Žalobca ako vtedajší riaditeľ krajskej pobočky VŠZP a.s. Bratislava sa podieľal na príprave hromadného prepúšťania a teda mal vedomosť aj o pracovných miestach určených na zrušenie. Pokiaľ žalobca namietal, že žalovaná vykazovala celkom tri neobsadené pracovné miesta, vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že ku dňu 21. septembra 2010 evidovala len dve neobsadené miesta, a to spracovateľ faktúr a správca registra ako neobsadený zástup p. A.. Miesto referenta ekonomických činností v tom čase voľné nebolo. Zo systemizácie pracovných miest k 1. novembru 2010, ako aj zo zoznamu nadbytočných zamestnancov a zoznamu preradených zamestnancov súd prvého stupňa zistil, že žalovaná zrušila k 1. novembru 2010 sedem miest spracovateľa faktúr PZS, jedno miesto správcu registra PZS a jedno miesto referenta ekonomických činností, v porovnaní so stavom k 1. júlu 2010. V prípade pozície spracovateľa faktúr PZS z počtu sedem miest bol so štyrmi zamestnancami ukončený pracovný pomer v rámci hromadného prepúšťania, čo vyplýva zo zoznamu nadbytočných zamestnancov, jedno miesto zamestnanca prijatého na dobu určitú bolo zrušené a jedna zamestnankyňa bola preradená, pričom posledné miesto na tejto pozícii, na ktoré poukazoval žalobca, bolo taktiež zrušené. V prípade pozície správca registra PZS bola zamestnankyňa G. A., vtedy čerpajúca rodičovskú dovolenku, zaradená na zoznam nadbytočných zamestnancov, čím bolo zrušené aj neobsadené miesto na jej zástup. Na základe uvedeného mal súd prvého stupňa preukázané, že žalobcom uvádzané tri voľné pracovné miesta v čase pred daním výpovede neboli voľné, resp. boli rozhodnutím predstavenstva žalovanej určené na zrušenie v dôsledku zníženia počtu zamestnancov k 1. novembru 2010. Žalobca poukazoval aj na voľné pracovné miesto revízneho lekára v Trnave, ale v danom prípade bolo miesto výkonu práce, ako podstatná náležitosť v pracovnej zmluve, dohodnuté ako „Bratislava, krajská pobočka VŠZP, a.s.“ a vzhľadom na to konštatoval, že žalovaná nemala povinnosť ponúknuť toto voľné miesto žalobcovi a ak mu ho aj ponúkla, urobila tak nad rámec zákonných podmienok splnenia ponukovej povinnosti a je tak bez relevancie, akým spôsobom tak urobila, či ústne alebo písomne. Ako nedôvodnú posúdil súd prvého stupňa aj námietku žalobcu, týkajúcu sa nedodržania kolektívnej zmluvy žalovanou, keď sa v zmysle čl. 15 bod 10 zaviazala, že so zamestnancom, ktorý dovŕšil fyzický vek štyri roky pred možnosťou uplatnenia nároku na starobný dôchodok a odpracoval vo VŠZP sedem rokov, rozviaže pracovný pomer z dôvodov uvedených v § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce len v prípade, ak ani po dôkladnom preskúmaní situácie nenájde iné riešenie. S poukazom na už vyslovený právny názor odvolacieho súdu súd prvého stupňa považoval za ustálený výpovedný dôvod podľa § 63 ods. 1 písm. d/ bod 2 Zákonníka práce z dôvodu, že žalobca sa nestal nadbytočným, jeho miesto nebolo zrušené, ale v dôsledku odvolania z funkcie riaditeľa krajskej pobočky prestal spĺňať predpoklady na výkon tejto funkcie a navyše žalovaná skončila pracovný pomer výpoveďou so žalobcom až po jeho povinnom prerokovaní s podnikovým výborom OZ PPaP pri VŠZP a.s., ako odborovou organizáciou zamestnancov žalovanej. Dospel preto k záveru, že žalovaná preukázala splnenie podmienky uvedenej v § 63 ods. 2 Zákonníka práce pre platnosť výpovede. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“). V konaní úspešnej žalovanej ich náhradu nepriznal, keďže žiadne trovy nepožadovala.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca odvolanie. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 21. apríla 2015 sp. zn. 8 Co 538/2014 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Uviedol, že súd prvého stupňa logicky vysvetlil postup, na základe ktorého k svojim skutkovým a právnym záverom dospel. Odvolací súd nezistil, že by súd prvého stupňa považoval za zistené niečo, čo sa v spise nenachádzalo, resp. že by opomenul niečo podstatné, čo z obsahu spisu vyplývalo, alebo že by v jeho úvahách existovali logické rozpory. Len odlišný názor žalobcu na to, ktoré skutočnosti treba mať na základe akých dôkazov za preukázané, prípadne či vykonané dôkazy postačujú na preukázanie relevantných skutočností, nie je, s ohľadom na zásadu voľného hodnotenia dôkazov (§ 132 O.s.p.), spôsobilý spochybniť správnosť skutkových záverov, ku ktorým dospel súd prvého stupňa na základe výsledkov ním vykonaného dokazovania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s vyhodnotením vykonaných dôkazov súdom prvého stupňa,

s právnym posúdením veci súdom prvého stupňa, ako aj s odôvodnením napadnutého rozsudku (§ 219 ods. 2 O.s.p.), majúci všetky zákonom stanovené náležitosti podľa § 157 ods. 2 O.s.p. Obsah odvolania žalobcu nebol spôsobilý; z hľadiska ním uplatnených odvolacích dôvodov; spochybniť správnosť záverov súdu prvého stupňa, keď ani v odvolacom konaní neboli zistené také nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu alebo by spochybňovali správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie. Žalobca len zopakoval skutočnosti, na ktoré poukazyval, a ktoré odprezentoval aj pred súdom prvého stupňa, pričom na dôkladnom zvážení a správnom vyhodnení aj týchto skutočností a tvrdení spočíva prvostupňovým súdom vydaný rozsudok. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie s odôvodnením, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení v otázke vzniku a skončenia pracovného pomeru žalobcu, ako aj z dôvodu, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia nebol dostatočne zistený skutkový stav a súdy preto nesprávne rozhodli (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.). Ďalej dovolateľ zdôraznil, že prvostupňový súd sa v odôvodnení rozsudku riadne nevysporiadal s ním uvádzanou argumentáciou o podmienkach skončenia pracovného pomeru podľa ustanovení Kolektívnej zmluvy pre rok 2010 (čl. 15 bod 2 a 4), ktoré sú právne mimoriadne významné; odvolací súd zasa vo svojom rozhodnutí bez bližšieho odôvodnenia nepripustil dovolanie k žalobcom navrhovanej otázke zásadného právneho významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.), či bolo možné skončiť pracovný pomer výpoveďou podľa ustanovenia § 63 ods. 1 písm. d/ bod 2 Zákonníka práce, keď zamestnancovi nebol založený pracovný pomer vymenovaním do riadiacej funkcie tak, ako to ustanovuje § 42 ods. 2 Zákonníka práce, ale tento bol založený už pred vymenovaním do riadiacej funkcie.

Žalovaná v podanom vyjadrení zopakovala podstatnú časť svojej skoršej argumentácie uvedenej už v doterajšom priebehu konania a obsiahnutej v jej podaniach. Podľa jej názoru rozhodli súdy na podklade úplných skutkových zistení, ktoré po právnej stránke správne posúdili. Žalobca v dovolaní neuvádza žiadne tvrdenia, s ktorými by sa súd prvého stupňa už nevysporiadal. Navrhla dovolanie žalobcu odmietnuť, keďže smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

1. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno - iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených - napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Dovolanie možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého

stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovoláním žalobcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), najvyšší súd v tejto veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a dovolanie smeruje proti takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky uvedené v § 238 ods. 3 O.s.p. Predmetné dovolanie preto podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. prípustné nie je.

Podané dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. Povinnosť skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z nich vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 ods. 1 O.s.p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Dovolateľ procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

2. Z obsahu dovolania žalobcu možno vyvodiť námietku, že súdmi mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že nedostatočne odôvodnili svoje rozhodnutia.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

2.1. Pokiaľ žalobca namieta, že postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie nebol správny, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, nezakladá to procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p.

Neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení môže prípadne viesť k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); vadu takej povahy

ale možno úspešne uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní (o tento prípad ale v danej veci nejde). Sama tzv. iná vada prípustnosť dovolania nezakladá.

2.2. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

2.3. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (viď tiež napríklad uznesenia sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

2.4. Ak súd v procese dokazovania nevykoná dokazovanie určitým dôkazným prostriedkom takým spôsobom, ktorý predpisuje zákon, dochádza k tzv. inej (v § 237 ods. 1 O.s.p. neuvedenej) vade. Takáto vada je síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), prípustnosť dovolania ale nezakladá (porovnaj napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 266/2009).

3. K dovolateľom tvrdenému odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť v dôsledku toho, že - ako uvádza - napadnuté rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené a nepresvedčivé, v dôsledku čoho je nepreskúmateľné.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykoná ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijalo 3. decembra 2015 Stanovisko, ktorého právna veta uvádza, že „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok vo veci Garcia Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia.

O taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

Prihliadajúc na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s potvrdeným rozhodnutím súdu prvého stupňa) spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p., a preto ho možno považovať za preskúmateľné.

Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa predovšetkým zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia (1/ čoho sa žalobca domáha a z akých dôvodov, 2/ aké je stanovisko žalovanej k žalobe, 3/ aké relevantné dôkazy boli súdom vykonané a aké skutočnosti z nich súd zistil, 4/ aký skutkový stav bol súdom ustálený (zistený), 5/aké právne normy na vec aplikoval, 6/ ako tieto normy vyložil, 7/ ako subsumoval zistený skutkový stav pod aplikovanú právnu normu, 8/ aké právne závery vyplývajú vo vzťahu k podanej žalobe), súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia, ale aj ich obsahovej (materiálnej) náplni, čím sa napĺňajú najmä kritériá určitosti (prehľadnosti), zrozumiteľnosti a presvedčivosti rozhodnutia. Odôvodnenie potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu zodpovedá ustanoveniu § 219 ods. 1, 2 O.s.p. Ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke.

V prejednávanej veci sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Odvolací súd sa stotožnil aj s odôvodnením rozhodnutia prvostupňového súdu, pre zdôraznenie jeho správnosti poukázal na uvedené skutočnosti. Vysporiadal sa aj s odvolacími námietkami žalobcu, ktoré vyhodnotil ako nedôvodné.

Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa zrozumiteľne a podrobne objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia, a tým aj odvolacieho súdu v uvedenom rozsahu (viď v podrobnostiach dovolací súd odkazuje na písomné odôvodnenia rozsudkov), nie je nepreskúmateľné a plne rešpektuje základné právo účastníkov na spravodlivý súdny proces (pozri III. ÚS 115/2003).

Obsah rozhodnutí nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila (ako výnimka) druhá veta Stanoviska prijatého Občianskoprávnym kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3. decembra 2015.

K námietke dovolateľa, že odvolací súd bez bližšieho odôvodnenia nepripustil na jeho návrh dovolanie voči svojmu potvrdzujúcemu rozsudku treba uviesť, že oprávnenie vysloviť prípustnosť dovolania proti svojmu rozhodnutiu patrí výlučne odvolaciemu súdu a nezávisí od návrhu účastníka. Ak však účastník konania návrh na vyslovenie prípustnosti dovolania podá, odvolací súd nie je povinný ho akceptovať a nie je ani povinný s týmto procesným návrhom sa v dôvodoch rozhodnutia vysporiadať. Je totiž len na zvážení odvolacieho súdu, či prípustnosť dovolania proti svojmu rozsudku vysloví alebo nie. Ak odvolací súd v potvrdzujúcom rozhodnutí vo výroku nevysloví prípustnosť dovolania, dovolací súd nie je oprávnený skúmať, či inak ide o vec zásadného právneho významu (porovnaj R 38/1993 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 16/2001, 3 Cdo 215/2007, 3 Cdo 254/2007, 3 Cdo 225/2009, 3 Cdo 20/2011 a 3 Cdo 146/2013). Dovolací súd je v tomto smere viazaný názorom odvolacieho súdu, ktorý nevyužil svoje oprávnenie vysloviť prípustnosť dovolania proti svojmu rozhodnutiu, a musí túto skutočnosť akceptovať rovnako ako účastník konania. Tým, že odvolací súd nevysloví prípustnosť dovolania (i keby v konaní prípadne aj išlo o otázku zásadného právneho významu), nedochádza k odňatiu žiadneho procesného oprávnenia účastníka (viď obdobne viaceré uznesenia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 3 Cdo 296/2012 a 3 Cdo 94/2014). Na týchto záveroch zotrúva najvyšší súd aj v preskúmvanej veci.

4. Žalobca zastáva názor, že odvolací súd dospel v danom prípade k právnym záverom, ktoré nezodpovedajú ustanoveniam Zákonníka práce (§ 42 ods. 2, § 63 ods. 1, 2). Z hľadiska obsahového namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie

veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

5. Na vady konania, ktoré sú uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., je dovolací súd povinný prihliadať bez ohľadu na to, či ich dovolateľ uplatnil alebo neuplatnil (viď § 242 ods. 1 O.s.p.).

Zo spisu vyplýva, že k odvolaniu žalobcu (viď č. I. 222 spisu) sa písomne vyjadrila žalovaná podaním zo 14. júla 2014 (č. I. 229). Zo spisu ale nevyplýva, že by toto vyjadrenie žalovanej, ktorého súčasťou bola skutková a právna argumentácia, bolo doručené žalobcovi. Žalobca nemal možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť.

5.1. K dôsledkom procesného postupu súdu, v rámci ktorého nebolo odvolateľovi doručené vyjadrenie opačnej procesnej strany k jeho odvolaniu, senát najvyššieho súdu, ktorý koná a rozhoduje v preskúmanej veci, zaujal v minulosti svoje právne závery vo viacerých rozhodnutiach vydaných do 13. januára 2015 (viď napríklad sp. zn. 3 Cdo 24/2011, 3 Cdo 23/2011, 3 Cdo 129/2011, 3 Cdo 257/2012, 3 Cdo 258/2012), v ktorých opakovane konštatoval, že ak nejde o prípad uvedený v § 209 ods. 1 druhej vete O.s.p., doručí súd prvého stupňa odvolanie ostatným účastníkom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve účastníkov na vyjadrenie k odvolaniu; iná povinnosť mu z týchto ustanovení nevyplýva. Z Občianskeho súdneho poriadku teda nevyplýva povinnosť odvolacieho súdu predložiť druhému účastníkovi konania spätne na zaujatie stanoviska vyjadrenie druhého účastníka konania k opravnému prostriedku. Súd nie je povinný donekonečna udržiavať stav konfrontácie medzi podaniami účastníkov konania - je iba na jeho posúdení, kde je rozumná hranica takúto konfrontáciu ukončiť (III. ÚS 144/2012, III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ má odvolací súd k dispozícii potrebné argumenty, ako aj pri dodržaní dikcie ustanovenia § 209a O.s.p. pristúpi k rozhodnutiu vo veci samej (viď tiež III. ÚS 72/09, IV. ÚS 462/2010, IV. ÚS 19/2012, III. ÚS 296/2011.). Odňatie možnosti pred súdom konať nezakladá teda sama skutočnosť, že odvolateľovi nebolo predložené vyjadrenie druhej procesnej strany k jeho odvolaniu. Obdobné právne závery boli vyslovené aj v ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu (viď napríklad sp. zn. 5 Cdo 40/2012 a 1 Cdo 17/2011). Iný pohľad na realizáciu práva účastníka oboznámiť sa s vyjadrením procesnej protistrany by mohol v praxi znamenať neustály (neprestajne sa opakujúci a nikdy nekončiaci) proces vyjadrovania sa jedného účastníka konania k vyjadreniu druhého účastníka konania; takýto pohľad by mohol mať až znaky prílišného právneho formalizmu, odporujúceho materiálnemu chápaniu princípu právneho štátu.

5.2. ESLP vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel ESLP k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

5.3. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu - ako tomu nasvedčuje obsah spisu - došlo v preskúmanej veci k procesnej nesprávosti, na procesné dopady ktorej sa vzťahujú právne závery ESLP vo veci Trančíková proti Slovenskej republike. Niet pochyb o tom, že žalobcovi mala byť daná možnosť oboznámiť sa s vyjadrením žalovanej k odvolaniu a že faktickým procesným postupom odvolacieho súdu bola žalobcovi táto možnosť upretá.

So zreteľom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že žalobcovi bola z dôvodu uvedeného pod bodom 5. odňatá možnosť pred súdom konať. Dovolanie žalobcu je preto nielen prípustné (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), ale aj opodstatnené (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.).

Najvyšší súd z uvedeného dôvodu napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.